

Снігова королева

Дитяча театральна школа м. Одеси/Київський національний академічний драматичний театр імені Івана Франка. Вистава «Снігова королева»

Юлія Бентя

Незважаючи на те що франківська «Снігова королева» не увійшла до шортліста «ГРИ» 2020 року, у мого особистому рейтингу ця вистава посіла найвищу позицію. І рік не лише у тому, що ця нібито дитяча казка Ганса Крістіана Андерсена зовсім не дитяча і торкається цілої низки першорядних проблем буття (можу лише порадити перечитати її повну версію, це вельми повчальна лектура). Вистава Давида Петросяна також не цілком дитяча, а проте її «дорослість» в іншому: це дорослість чорного гумору, свого роду «кабаре-нуар», у стилістиці якого витримано центральну сцену за участі молодих Принца і Принцеси (Павло Шпегун та Анастасія Рула), подружжя Воронів (Віталій Ажнов та Анастасія Чумаченко), Пінгвіна з гармонікою (Анна Руденко) і бігбенду Пінгвінів, у різних складах якого можна почути Олександра Міцкевича, Михайла Омельченка, Володимира Лапченка, Олександра Скрябіна та Володимира Сінчука. У блискуче дотепному музичному оформленні Олександра Кохановського весь цей «нуар» балансує на межі соціальної і політичної сатири. Та й воронячий рефрен «ну а хто не буде спати, тому дзьобики зрубати» оцінять радше старші, ніж молодші глядачі.

Таке переакцентування, гадаю, в цілому посилило виставу, окреслило її індивідуальне обличчя, і водночас дещо послабило філософічність головної сюжетної лінії – ту «арку», з якої казка починається і чим вона закінчується. Утім, художник-постановник Петро Богомазов зміг знайти саме те рішення, яке в різних варіантах забезпечує упізнану і разом з тим динамічну сценографію. Його сцена – це простір десь між небом і землею, де зовсім поруч, на відстані простягнутої руки перебувають і перевернутий Місяць, такий собі «корабель-трансформер» (Летючий голандець з привидами Снігової Королеви?), і димарі на дахах будинків (адже від самого народження як рідні, Кай і Герда – ці ролі виконують Ганна Снігур-Храмцова та Марина Кошкіна – мешкають у піддашші сусідніх будинків), і кучугури блискучого ватяного снігу, які це все накривають, а наприкінці вистави, «танучи», дозволяють нарешті оголити нехай і не такий ідеальний, але нарешті різнокольоровий ландшафт.

Звісно, у виставі є і мотив зачарування Кая крихтами дзеркала, і спокушання його Сніговою Королевою через обійми і подарунки, і неодноразове нагадування Герді під час всіх випробувань, що її сила – в серці, і що найважчу, найпринциповішу частину шляху їй доведеться здолати самотійно. І звісно ж, все це дещо тьмяніє на тлі карколомних придворних інтриг Воронів та епізоду-пантоміми Білого Ведмеда (у виконанні того ж Віталія Ажнова, за що йому уклінна вдячність) з Фінкою (це «друга частина» подвійної ролі Анастасії Чумаченко). Бо ж що тут скажеш: і в нашій серце та очі часом потрапляють невидимі уламки діявольського дзеркала, що перебільшує все потворне і применшує добре. А доброго у цій виставі справді дуже багато, і воно варте того, щоб його почути і побачити.

Ганна Веселовська

Популярність «Снігової королеви» Ганса Крістіана Андерсена в Україні зросла враз, коли видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» надрукувало цю казку у вигляді розкішної книжки, на обкладинці якої красуня-королева турботливо загорнула миле дитя в ошатну кожушинку. Так з'явився впливовий мем «крижаної любові», чия популярність трансливалася через магнетичний погляд свавільної королеви, яка ніби зворушливо захищала хлопчика. Ця книжка побила усі можливі рекорди продажів і, зрештою, стала брендом самого видавництва, що й не дивно. Адже, за великим рахунком, картинка для обкладинки, придумана художником Владиславом Єрко, повторює канон ікони Богородиці із сином.

Беручи до постановки «Снігову королеву», Національний театр ім. Івана Франка вочевидь розраховував на її, здобуту завдяки книжці, мегапопулярність серед українських дітей та їхніх батьків. І в остаточному випадку, спектакль навіть колористично – біло-синій і теракот, два основні кольори на обкладинці, перегукується з її малюнками. Але важливо й те, що в спектакль повноцінно увійшла ідея «крижаної любові» і, фактично, вона дала поштовх режисерському рішення розказати зі сцени історію різних кохань.

Режисер вистави Давид Петросян зробив власний сценарій твору Андерсена, вирішивши організувати оповідь у жанрі музичної казки. Відповідно, всі події розгортаються під постійний музичний супровід (композитор Олександр Кохановський), а виконавці основних ролей мають повноцінні вокальні номери. Завдяки дотриманню законів музичної казки, яка сама по собі вимагає спрощення і випрямлення сюжету, Давид Петросян оминув чимало стереотипів, що зазвичай були ключовими в сценічних версіях цього твору. Приміром троянди, кущі яких пишно розцвітали на сцені на початку, тут є символічними квітками любові, що їх тримають в руках Кай і Герда. Немає у цій версії і таких персонажів як Бабуся, жіночка у садку, чортенят із дзеркалом, зате є веселий пінгвінячий оркестр, серед яких наймиліший грає на гармошці, та кумедний Білий Ведмідь.

Практично кожний епізод вистави, аби унаочнити історії різних кохань, Давид Петросян представляє через окрему знакову пару. Це Кай – Герда; Ворон – Ворона; Принц – Принцеса; Розбійниця – Олень; Білий Ведмідь – Фінка. І завдяки такій парній конструкції епізодів у кожному з них розгортаються по-справжньому драматичні відносини партнерів, що й проявляють характери героїв: упертість, відчайдушність, сміливість, наполегливість, завзятість і т. ін. За це можна лише подякувати Давиду Петросяну, який, як прихильник психологічного театру, і тут не оминув можливості вибудувати стосунки умовних казкових істот через психологічні патерни, зрештою продемонструвати дітям в ігровій формі певні моделі поведінки.

Наразі ці смарт-вкраплення в «Снігову королеву» є невимушеними та не нав'язливими, й тому не позбавляють виставу чарівності та легкості сприйняття. До того ж, рівень драматичної напруги окремих епізодів повсякчасно знижується присутністю поруч із героями кумедного пінгвіна, або нерозбірливим белькотінням персонажів звірів та птахів, які говорять, мов зовсім маленькі діти. Остаточно казкова чарівність «Снігової королеви» театру ім. Івана Франка утверджується, завдячуючи безпосередності акторської гри більшості виконавців та сценографії Петра Богомазова.

Петро Богомазов придумав романтичне сценічне оформлення, так що всі події відбуваються наче між землею і небом. Сцену суцільно заповнюють вкриті снігом міські дахи із пічними трубами, на яких спочиває велетенський місяць-човен. Узявшись за руки, цими дахами мандрують Кай (Марина Кошкіна) і Герда (Ганна Снігур-Храмцова), запальність та емоційність гри яких аж до сліз підкуповує дітей і дорослих. І як окреме акторське соло в акторському ансамблі сприймається екзотична гра Віталія Ажнова – виконавця ролей Ворона і Білого Ведмеда.

Було б дивно, якби Національний театр ім. Івана Франка з його гігантським потенціалом не впорався б з музичною казкою, яку кожний театр воліє мати в репертуарі. Було б дивно, якби «солоденькі» пісенькі Олександра Кохановського не мугикали б в антракті глядачі. Було б дивно, якби талановиті актори Ажнов, Кошкіна, Снігур-Храмцова не отримували б задоволення від власної гри і захоплених відгуків публіки. Отож, усе в цьому спектаклі опинилося на своїх місцях і, навіть пінгвінячий оркестр, який є абсолютно відвертою пародією на оркестр із вистави «Мартин Боруля» цього ж театру.

Ельвіра Загурська

Історія дівчинки, яка своєю любов'ю відроджує до життя хлопчика з крижинкою замість серця насправді є казкою для дорослих; цю протоптану стежину в співзалежні стосунки митці усіх категорій подають дітям як красиву історію про здатність до жертвовності (власне, в анотації до вистави теж зазначено, що це «романтична історія про вірність, доброту, сміливість і силу справжнього кохання»). Тож це насправду дуже неоднозначний матеріал, який потребує делікатного підходу, і хоч «Снігова королева» не лідирує в списку депресивних казок Ганса Крістіана Андерсена, режисери часто змушені створювати гротесковий антураж задля подолання її смутних настроїв, що ми бачимо і в цій виставі (режисер-постановник – Давид Петросян).

На відміну від вистави «Verba», в якій сценографічна знакова система лідирує, тут збережений певний паритет (сценограф-постановник – Петро Богомазов). Історія розгортається в красивому та привабливому для дитячого бачення сценічному просторі, виставу прикрашає ряд красивих візуальних образів (місячний човен, на якому пливе Герда, затишні хатинки, припорошені снігом, велична Снігова королева в холодному льодовому сяйві). Є багато ігрових моментів, які цікаві дітям (персоніфікація сніжинки (Тетяна Кришталь), оркестр пінгвінів, один/одна з якого (Анна Руденко) бере участь в сценічній дії (щоправда, іноді занадто активно), подружжя воронів з фоновим страхом «відрубання дзьобиків», білий полярний ведмідь, якому з буддистським спокоєм вудить рибу Фінка-шаманка (Олена Івасіва-Фесуненко), а потім чаклує-медитує. Виставу сміливо можна назвати музичною, адже музична знакова система відіграє тут велику роль: висловлювання майже усіх героїв відбувається в пісенній формі, Герда (Марія Заниборщ) має свою лейтмотивну пісню («Моя любов – рожевий цвіт») (композитор – Олександр Кохановський). Музична «підтримка» – пісні, награти, шумові та звукові ефекти – супроводжує усю виставу.

Красива музика, якісні тексти (вірші В.Сосюри, І. Франка та Р. Бернса), красивий візуальний ряд могли би ввести спектакль до пулу «ГРИ», проте є спірні моменти, які не дозволяють мені внести виставу до числа лауреатів, і головний з них – призначення на роль Кая актриси, замаскованої під актора (Марина Кошкіна). Виставу створено за мотивами знаменитої казки, дружба між Каєм та Гердою тут трактується в романтичному ключі (як зазначалося, це «історія (...) про силу справжнього кохання»), тож навіщо «множити сутності без необхідності», породжуючи двозначні трактування?

Наразі бувають ситуації, коли актор повинен не просто імпровізувати з мінімальними затратами творчої фантазії. Йдеться про інтерактив із глядачами, під час якого одна дитина протягнула актору пляшку з водою, і він її взяв, зробивши вигляд, що п'є. Під час пандемії це робити просто неприпустимо, можна було обіграти цю ситуацію, не контактуючи із дитиною. Це може здатися неістотним, проте відображає загальний принцип вистави: актори працюють у чітко заданій схемі, не відволікаючись на імпровізації (хіба що Ворон-Ажнов), їхні рухи добре продумані й відпрацьовані. Це не є недоліком, проте, на мою думку, діти заслуговують на більшу щирість по відношенню до себе.

Олена Либо

У виставі за казкою Г.-К. Андерсена «Снігова королева» в постановці Давида Петросяна немає містичної передісторії про дзеркало троля, немає в ній побутових речей і таємничих бабусиних оповідок. Але відчуття присутності чогось андерсенівського, чарівного і водночас незвичайного є. Вистава вийшла милою, романтичною, іронічною та зворушливою.

Сценографу Петру Богомазову вдалося тонко передати неймовірну красу зими. Художник створив фантастичний зимовий простір. У центрі сцени на поворотному колі над сніговими шапками-дахами будинків, з яких стирчать димові труби, висить величезних розмірів місяць. З поворотом кола він перетворюється то на коліску, то на корабель, то на крижане королівство Снігової королеви. Чарівне візуальне рішення вистави занурює глядача в театральне дійство і пропонує сконцентруватися на акторській грі та пластиці. Актори витончено створюють красу реального і містичних світів, наповнених теплом і холодом, життям і смертю, світлів, де є місце дружбі, де добро перемагає зло.

Відмовившись від послідовного викладення сюжету казки, режисер (за сумісництвом і автор інсценівки) взяв за драматургічну основу пригоди та випробування, які проходить Герда, рятуючи Кая. Образи Кая

(Марина Кошкіна) і Герди (Ганна Снігур-Храмцова) з «порцеляновими» обличчями нагадують статуетки з бабусиною шафи. Вони немов повертають дорослих у дитинство, коли грати ними було не можна, а можна – лише дивитися і захоплюватися. І це відчуття «як у дитинстві» залишається з глядачем протягом усієї вистави. На сцені Кай і Герда намагаються бути живими й безпосередніми, але чомусь не завжди виглядають такими. Більш цільно і ємко вдалося передати образ Герди артистці Анні Снігур-Храмцовій. Чого не можна сказати про Кая, образ якого режисер залишив незавершеним. Ескізним нарисом постає й образ самої Снігової королеви (Олена Мамчур). Вона з'являється красивою, крижаною, байдужою. Від її краси віє холодом, глибокий меланхолійний голос викликає невідомі емоції, але статичний образ снігової володарки не дає прослідкувати за розвитком взаємин між нею, Каєм та Гердою. Всі ці нюанси з одного боку спрощують сюжетні ходи, з іншого боку – вистава втрачає смислове навантаження.

Водночас у виставі є добре сконструйовані сцени, в яких багато акторських вигадок, інтерактиву та імпровізацій. Виразна і жартівлива сцена в палаці Принца (Павло Шпигун) та Принцеси (Анастасія Рула), де сім'я кумедних Воронів (Віталій Ажнов, Світлана Косолапова) охороняє їхній сон. Емоційною і чуттєвою вийшла сцена Герди та Розбійниці (Марина Кошкіна) і Північного оленя (Павло Шпигун). Таємничою й одночасно смішною – сцена Фінки (Світлана Косолапова) та Ведмеда (Віталій Ажнов). А супроводжують Герду в її пригодах кумедні пінгвіни-музиканти, які наживо грають чарівні мелодії, створені композитором Олександром Кохановським саме для цієї вистави.

У спектаклі багато дії, пластики, музики, але замало сенсів. Режисер залишає поза увагою філософські та християнські підтексти казки, які до недавнього часу лишалися для всіх нас просто недоступними. Але ж у цій казці йдеться не тільки про перемогу добра над злом, є в ній місце і дитячим страхам, і самотності, і роздумам про віру. Можливо, у сучасному світі настав час говорити з дітьми відкрито і чесно, ставлячи їм зовсім не дитячі питання, відповіді на які вони шукали б під час вистави, сидячі в глядацькій залі.

Людмила Олтаржевська

За жанром «Снігова королева» Ганса Крістіана Андерсена – все ж таки історія для всієї сім'ї, аніж дитяча казка у чистому вигляді. На перший погляд, це твердження не таке вже й принципово важливе, але коли ми говоримо про сценічну версію твору, то воно стає одним із визначальних. Адже режисер-постановник має вигадати універсальну мову, зрозумілу і для дорослих, і для дітей. У випадку зі «Сніговою королевою» Давид Петросян мав певний карт-бланш. Оскільки батьки й дідуся з бабусями нинішніх дітлахів, завдячуючи, зокрема, й кільком екранізаціям казки, добре пам'ятають цю історію ще зі свого дитинства. Очевидно, що у роботі над виставою режисер приділив цьому факту неабияку увагу, віддавши належне естетиці своїх попередників і оснастивши відомий сюжет засобами виразності, зрозумілими для нинішньої дітвори.

Давид Петросян виступив також і автором інсценізації літературного твору. Природно, що не всі події, описані казкарем, на сцені відтворені максимально точно, не всі герої з книги беруть участь у виставі. Натомість режисер вирішує – і це рішення було досить вдалим – інтегрувати в оригінальний сюжет поезію Івана Франка, Володимира Сосюри та Роберта Бернса. І спробувати приділити максимум уваги героям, які не належать до головних, але які, як переконує вистава, у цій історії відіграють величезну роль.

Візуально «Снігова королева» відсилає до відомих картинок з дитинства, тішить око і мотивує фантазію. Місцем дії художник Петро Богомазов обрав ... зиму. Затишні засніжені дашки з димарями, крижані фігури, магічний прозорий півмісяць через усю сцену, купи снігу і величезні снігові кулі... До створення костюмів художник підійшов більш предметно. І якщо вбрання Кая, Герди, Снігової королеви та інших героїв також викликає асоціацію з ілюстраціями до прочитаної у дитинстві книги «Снігова королева», то зовнішній вигляд Ворона і Ворони ніби закликає придивитися до цих «пернатих» пильніше. Обоє чорні, химерні, по одному крилу на кожного, головний убір у вигляді половини дзьоба – їх двоє, водночас вони єдине ціле. А кожен вихід музикантів у кумедних костюмах пінгвінів прекрасно доповнював ту чи іншу сцену.

Музичне оформлення вистави демонструє, зокрема, що колективна творчість у театрі може мати досить цікавий результат. Слова до композицій Олександра Кохановського написали Світлана Косолапова, Олена Івасіва-Фесуненко і Тетяна Антропова. За рівнем хітовості і запам'ятовуваності пісенні соло героїв помітно відрізняються між собою, але ця особливість, логічно, притаманна всім музичним виставам.

У виставі зайняті актори, що належать до молодшого покоління фоанківців. Яким, за деякими винятками, вдається налагоджувати ширий контакт із маленькими глядачами. Роль Кая виконує актриса Наталія Невша (у другому складі – також актриса, Марина Кошкіна). І цей факт здетонував цілу низку питань: як? чому? навіщо? невже у франківців не знайшлося молодих чоловіків-акторів для цієї ролі? Погоджуючись з таким рішенням режисера, дозволю собі нагадати про дещо призабуте акторське амплуа – травесті. Яке, особливо у виставах «дорослого» театру, експлуатується вкрай рідко, але це не привід, аби забути про нього остаточно. До того ж, такі роботи додають балів в актив самих актрис, які не лише задіяні в інших спектаклях театру, але й у самій «Сніговій королеві» виконують ще роль Розбійниці.

У виставі гармонійно збалансовані форма та зміст, головні її меседжі звучать чітко і переконливо. За умов, коли шортліст мав би не 12, а більше позицій, «Снігова королева» цілком могла опинитися серед таких постановок.

Віктор Рубан

Що хочеться відзначити у цій виставі – звернення автора до чи не наймолодшої глядацької аудиторії: вік для перегляду – від трьох років. Це дуже амбітно і складно втілити, бо такі глядачі не можуть самі потрапити до театру, тож виставу одночасно завжди дивляться люди дуже різного віку й відповідно способу сприйняття. Маленьким дітям важко ще тримати концентрованою увагу, вони легко відволікаються, бурх-

ливо реагують і сприймають усе без фільтрів, але все розуміють. З огляду на ці особливості глядача, видовищность сцени, яскравість та масштаб декорацій і костюмів, адресність та гучність акторів – усе вражало й отримувало відгук у малюків. Вони сміялися, плакали та були захоплені дією. Однак доволі часто все, що відбувалося, «з'їжджало» з рівня вистави та дійства до рівня дитячих ігор і садка. Потім знову поверталось і знову з'їжджало. Складність реплік та думки (особливо у частинах з інтерактивом) була очевидною – і там, де було потрібне налагодження взаємодії з глядачем, і там, де були монологи.

Звернення до маленького глядача – актуальний тренд у всьому світі. Діджиталізація навіть на рівні побуту сильно впливає на проведення дозвілля вже з раннього віку. Театри прагнуть познайомити зі світом живих вистав майбутнього глядача якомога раніше, аби не втратити його зовсім. Щоб відповідати на виклики часу, театри намагаються додавати до вистав нові дослідження когнітивних наук, залучати ігрові структури та переводити формат роботи з таким глядачем від сюжетності та атрактивності до напрямку розвитку інтелекту та досвіду різних форм соціальної живої взаємодії. На жаль, у виставі «Снігова королева» мені цього страшенно бракувало. Ба більше: я вважаю, що максимальне спрощення та роз'яснення матеріалу вистави більше забирає у глядача, ніж дає. Ми живемо у настільки інфантилізованому суспільстві завдяки алгоритмам соціальних мереж та сучасним мас-медіа (зокрема завдяки телебаченню), що кожен внесок культурного поля у напрямку «спрощення сприйняття» наблизатиме нас щораз більше до невідворотних історичних наслідків у майбутньому.

Загалом вистава вийшла доволі спокійною, красивою, хоч і наївною розповіддю про кохання та вірність, про взаємодопомогу, про рішучість. Вона є цілісною, оригінальною, з нерівномірною, але ясною структурою. І пластично, і загалом за сценічним виконанням склад акторів є нерівномірним, але ці нюанси є некритичними для саме цієї роботи.

Були гарні моменти, і взаємодія із глядачем у залі таки склалася, було багато ширих моментів. Видно, що актори дуже відверто занурені у роботу свого персонажа. Зокрема, наприклад, хочеться відзначити прекрасне виконання Віталієм Ажновим Ворона і Ведмеда, його суттєве перевтілення зі зміною ролі.

Незважаючи на позитивні моменти, на жаль, не можу рекомендувати цю роботу до переліку найкращих вистав України у номінації «За найкращу виставу для дітей».

Ольга Стельмашевська

Щорічно ставити під новорічні свята виставу для дітей – традиція, що тягнеться ще з радянських часів. Завжди задавала собі питання, а чого не ставлять вистави під літні канікули? Якись пізнавальні, розвиваючі, навчальні – не всі ж влітку по селах чи на Мальдівах. Чому так цілеспрямовано тільки взимку?

Лише в останні роки з постановкою таких вистав стали експериментувати концептуально, награвшись у спецефекти заради спецефектів і напису на афіші. Наразі декілька театрів обережно почали ставити дорослі вистави для дітей: без загравання, сюсюкання, і впадання в маразм. Нарешті. Адже діти, навіть наймолодші, зовсім інші й потребують кардинального іншого театру. Ба більше – іншого темпоритму, мови, форми, більш складних контекстів. Нові глядачі народжені в 21 сторіччі і щоби їх відволікти від комп'ютерних ігор – треба зробити їм в театрі цікаво.

Вистава Київського національного академічного драматичного театру імені Івана Франка «Снігова королева» Андерсена в постановці режисера Давида Петросяна – ще не ракета Ілона Маска, проте вже новий підхід до цього жанру, який пасує національній й академічній першій сцені країни. Ця вистава – дебют Петросяна на великій сцені, після аж трьох постановок на камерній. І вельми вдалий перехід театру до притомного дитячо-підліткового репертуару. Хоча поки що вперто на зимову класичну тематику.

До проєкту залучено кращі, «дорослі» сили театру: художник-сценограф, художник по костюмах – Петро Богомазов, композитор – Олександр Кохановський, балетмейстер – Ольга Семьошкіна. У виставі звучать вірші Івана Франка, Володимира Сосюри, Роберта Бернса й оригінальні пісні на вірші актрис театру Світлани Косолапової та Олени Івасиви-Фесуненко. Петросян же зробив власне інсценування, зосередившись на головних меседжах для юного і такого вибагливого покоління.

Твір данського казкаря – геніальний, простий, складний, дитячий та найдоросліший у світі, цікавий дитині і філософу. Як всі геніальні твори, ця казка невичерпна для розуміння й аналізу, вона вічна і завжди нова, ніколи не старіє й анітрохи не набридає. Особливо, коли до неї підходять, як Петросян і «сотоварищи» – з теплотою, ніжними спогадами про власне дитинство, але без впадання у дитинство. Навпаки, трохи кепкуючи з тої своєї дитячої ностальгії й підносячи з гарною долею іронії дуже серйозні сентенції автора-казкаря та автора-постановника.

Цікаво, що Давид Петросян усвідомлено чи інтуїтивно цією виставою догоджає усім віковим групам. Для найменших – вийшла казка про те, що добро і любов завжди перемагають, що за зимою прийде літо, що треба слухатися і не ображати сестричку. Для сучасних батьків – це казка про холодний прагматизм сучасного світу, якому протистоять сили вічних цінностей: вірність, дружба, любов. Для дітей-підлітків, з їхнім запереченням усього, відштовхуванням того єдиного, близького, який може допомогти впоратися з віковим переходом на цьому поки ще не зрозумілому фізіологічному рівні, – наочна притча.

Ефектні, повноцінні, функціональні декорації, яскраві костюми, перуки і грим, вставні номери пінгвінів-аніматорів, Білий Ведмідь-клоун і Фінка з пісню-заклинанням, немов для всеукраїнського відбору на Євробачення – все у виставі працює на цього різновікового і різнохарактерного глядача. Чого тільки вартує оркестр пінгвінів. Абсолютне кабаре. Діти моментально зчитують й вдячно реагують. Або дві ворони – кожна з одним крилом, як одним цілим і з феєрверком дотепних гегів. Акторські пари ворон блискуче benefісують у цих ролях.

Режисер допомагає молодим акторам-франківцям, зайнятим у цій виставі, розв'язати ще одне досить типове для дитячих постановок, завдання: зіграти одразу дві ролі, такий собі майже ТЮГівський

підхід. У різних складах Марина Кошкіна і Наталія Нешва грають одночасно і Кая, і Розбійницю, Віталій Ажнов/Іван Шаран – Ворона та Білого Ведмеда, Іван Залуський/Павло Шпегун – Принца та Північного Оленя, Олена Івасіва-Фесуненко/Світлана Косолапова/Анастасія Чумаченко – дружину Ворона та Фінку. Це абсолютно не переобтяжливо для акторів, зате значно оптимізує сили театру і... деінде демонструє в акторському малюнку рефлексії та прибамбаси все ще ТЮГівської традиції. Навіть у акторів, які в інших виставах цього ж театру вже «розмовляють» іншою, сучасною театральною мовою.

Проте, намагання, перш за все, через сучасну сценографію, яскраву картинку, жанрові вставки, режисерські дотепні знахідки, музичні «відбивки» і головне – ставлення, розуміння і повагу до сучасного юного глядача – впевнено наближає цю виставу до когорти вдалих конкурентоспроможних проєктів для дітей. А це, безперечно, ставить її в ряд вистав-переможниць і є безсумнівною удачею першої драматичної сцени країни в плані класного придбання для репертуару для цієї вікової групи.

Юлія Сущенко

Казка данського письменника Ганса Крістіана Андерсена стала архетипічною для багатьох поколінь наших співгромадян. Розпочинаючи із 1957 року, коли вперше з'явилася на екранах телевізорів у вигляді мультфільму, вона заволоділа серцями та душами не лише маленьких глядачів, а й репертуарами наших театрів. Тому питання, чому доволі молодий, двадцятидев'ятирічний режисер Давид Петросян взявся саме за її постановку, особисто для мене залишається відкритим. З іншого боку, можливо, визначальним у такому виборі бажання режисера осучаснити стару добру казку, зробити з неї справжній роуд муві.

В одному із своїх інтерв'ю режисер Давид Петросян наголосив, що українському театру потрібно вчинити хаос. І здається, йому це вдалося, у позитивному сенсі, звісно. Це перша його вистава на великій сцені Театру Франка і саме формат казки дав можливість демонстрації не лише своїх емоцій, а й вміння тримати дію під контролем. Незважаючи на велику кількість сцен, дійових осіб та антракту, всі частини вистави гармонійно збалансовані, з'єднані в єдине ціле, отже дивитися Снігову Королеву легко та цікаво.

Якою має бути вистава для сучасних дітей – знають, напевно, лише батьки цих дітей. Але Давид Петросян, здається знає дещо більше про уподобання маленьких відвідувачів театру: їхня реакція на персонажів, інтерактив та репліки була очевидною і було цікаво за нею спостерігати. Деякі репризи діти тут же розібрали на цитати: «Нам усім відрубають дзьобики», «хник-хник», пінгвинячу «мову».

Для цієї вистави художник постановник Петро Богомазов розробив універсальну декорацію, яка під різними кутами і з різним світлом виглядає по-різному: санчатами Снігової Королеви, спальнею принцеси та принца тощо. Завдяки цьому рішення сцена виглядає стильно, лаконічно, але є зрозумілою і не перенавантаженою деталями. Водночас усі діючі особи мають яскраві та виразні костюми, авторами яких є також Петро Богомазов, які доповнюють характер та підкреслюють особистість. Таким чином, увага глядача фокусується на героях: костюм Герди із білою модною шапочкою із помпоном, Снігова Королева навіть закутана з голови до ніг виглядає крижаною та холодною. Особо фактурними вийшли костюми подружжя королівських гав. Начебто справжні живі крильця, гіпертрофовані «дзьобики» (ті самі, які хочуть постійно відрубати). До речі, дзьоби пінгвінів виглядають так само. Це дає змогу акторам грати «обличчям», навіть тоді, коли у їх персонажів не має тексту.

Змістової завершеності виставі надає музичне оформлення. Композитор Олександр Кохановський написав для казки декілька пісень та музичних тем. Вони легко запам'ятовуються, адже звучать впродовж всієї вистави, а пісні на однакові мотиви виконуються по декілька разів, як-то пісня Герди. Шумових ефектів додають оркестр пінгвінів, який декілька разів з'являється на сцені або порушуючи тишу, або відокремлюючи дії одну від одної.

Єдине, що викликає питання у дорослого глядача, це звідки режисер винайшов пінгвінів (та білого ведмеда, також) на далекій півночі Європи. Але залишимо цей момент на совісті Давида Петросяна, адже, по-перше, в казці можливо все, а по-друге, саме ці персонажі викликають у глядачів найемоційніший відгук.

